
CEPIVA
in
CEPLJENJE
Ali so strahovi upravičeni?
ALEŠ PRAPROTNIK

CEPIVA IN CEPLJENJE

Ali so strahovi upravičeni?

CEPIVA *in* CEPLJENJE

Ali so strahovi upravičeni?

ALEŠ PRAPROTNIK

Aleš Praprotnik

CEPIVA in CEPLJENJE

Ali so strahovi upravičeni?

© Aleš Praprotnik, 2025

Vse pravice pridržane.

Slika na naslovnici:
Aktivirani makrofag, slikan z elektronskim mikroskopom (vir: Steve Gschmeissner/Science Photo Library/Alamy Stock Photo)

Slika na zadnji strani:
zgoraj: limfociti T, slikani z elektronskim mikroskopom (vir: ameriški Nacionalni inštitut za alergije in nalezljive bolezni; NIAID/Flickr)
spodaj: virusi influence A, slikani z elektronskim mikroskopom (vir: ameriški Nacionalni inštituti za zdravje; NIH/Flickr)

Strokovna recenzija:
dr. Teja Čelhar, mag. farm.
izr. prof. dr. Nataša Karas Kuželički, mag. farm.
izr. prof. dr. Janja Zupan, mag. farm.
prof. dr. Tomaž Bratkovič, mag. farm.
izr. prof. dr. Martina Gobec, mag. farm.
dr. Veronika Učakar, dr. med., specialistka epidemiologije
doc. dr. Nina Graselli Kmet, dr. med., specialistka infektologije in intenzivne medicine
doc. dr. Alenka Šmid, mag. farm.
asist. dr. Jasna Omersel, mag. farm.

Lektura: Mojca Blažej Cirej

Oblikovanje: Tanja Kaštrun

Izdala in založila: POST PRODUKCIJA, Mirjana Radičanin s.p.

Tisk: Didigatni tisk Primus

Naklada: 300 izvodov

Ljubljana 2025

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
614.47
615.371.065
PRAPROTNIK, Aleš, 1979-
Cepiva in cepljenje : ali so strahovi upravičeni? / Aleš Praprotnik. - Ljubljana : Post produkcija, 2025
ISBN 978-961-96954-0-1
COBISS.SI-ID 229373187

KAZALO

PREDGOVOR 17
ZAHVALA 19

1 UVOD 21
Moja zgodba nasprotovanja cepljenju 21
Komu je knjiga namenjena in kako je strukturirana? 26
Literatura 29

PRVI DEL
O IMUNSKEM SISTEMU, DELOVANJU CEPIV IN ZNANSTVENIH DOKAZIH

2 NAŠ IMUNSKI SISTEM 33
Prirojeni imunski sistem 33
Pridobljeni imunski sistem 36
Literatura 42

3 DELOVANJE IN VRSTE CEPIV 43
Imunski odziv pri živih in mrtvih cepivih 43
Vrste cepiv 44
Živa oslabljena cepiva 45
Mrtva inaktivirana cepiva 45
Podenotna (subunit) cepiva 45
Toksoidi 46
Vektorska cepiva 46
mRNK cepiva 47
Literatura 48

4 ZGODOVINA CEPIV IN CEPLJENJA 49
Zgodovina cepiv in cepljenja 49
Cepiva in znanstvena metoda 58
Literatura 61

5 HIERARHIJA ZNANSTVENIH DOKAZOV 63
Znanstvena mnenja in pisma 64
Študije na živalih in na celičnih kulturah 64
Poročila o kliničnih primerih / serijah primerov 65
Presečne študije 65
Študije primerov in kontrol 66
Kohortne študije 67
Randomizirane nadzorovane študije 69
Sistematični pregledni članki in metaanalize 70
Model 6S in klinične smernice 71
Kolaboracija Cochrane 72
Literatura 74

DRUGI DEL
PRIKRIVANJE RESNICE O CEPIVIH

6 »NEDOLŽNA ŽRTEV DISKREDITACIJE« 79
Članek Andrewa Wakefielda in sodelavcev 79
Kaj piše v članku? 80
Odziv javnosti 81
Preiskava Splošnega zdravstvenega sveta (General Medical Council) 82
Preiskava komisije GMC 83
Primer otroka številka 2 86
Razsodba 88
Odkritja preiskovalnega novinarja Briana Deera 89
Pritožba Johna Walker-Smitha 91
Tožbe in življenje Andrewa Wakefielda 99
Literatura 102

7 »REGULATORJI PRIKRIVAJO RESNICO O CEPIVIH IN AVTIZMU« 105
»Pojav avtizma ima značilnosti epidemije« 107
Razširitve kriterijev avtizma in zakonske spremembe 107
Menjave diagnoz 109
Dostopnost do storitev za avtistične otroke in zavedanje staršev glede avtizma 109
»CDC je prikrival resnico o tem, da cepivo OMR povzroča avtizem« 110
Sprememba protokola raziskave 111

Podatki za izolirani avtizem 112
Zamenjava Thompsona pred uradno predstavitvijo študije 112
Hookerjeva študija 113
Ali cepiva povzročajo avtizem? 114
Seznami študij, ki naj bi 'dokazovali, da cepiva povzročajo ...' 114
Znanstvene študije, ki so po objavi Wakefieldovega članka raziskovale povezavo med cepivom OMR in avtizmom 120
Kaj povzroča avtizem? 122
Skupna obravnava zahtevkov za izplačilo državnih odškodnin za domnevno povzročeni avtizem (Autism Omnibus Proceedings) 124
Literatura 126

8 »ZASLUŽKI S PROIZVODNJO IN PRODAJO CEPIV SO OGROMNI« 132
GlaxoSmithKline (GSK) 133
Merck & Co./MSD 134
Sanofi 135
Pfizer 136
Literatura 139

9 »REGULATORJI IN FARMACEVTSKA PODJETJA SKRIVAJO KLINIČNE ŠTUDIJE O VARNOSTI CEPIV« 141
Ali škandali farmacevtske industrije pomenijo, da je večina znanstvenikov podkupljenih, njihove študije pa prirejene? 141
Ali informacijski listi dokazujejo, da cepiva niso varna? 143
Zaveze proizvajalcev po objavljanju študij 147
Ali nedostopnost do celotnih kliničnih študij pomeni, da cepiva, namenjena otrokom, niso varna? 152
Cepivo Hexacima 153
Cepiva Pneumovax 23, Synflorix, Prevenar 13 in Prevenar 20 155
Cepivo M-M-RvaxPro 157
Literatura 159

10 »CEPIV NE TESTIRAJO ZADOVOLJIVO« 165
Proces registracije zdravil 165
Proces registracije cepiv 166
Nadzor kakovosti cepiv pri proizvajalcih 168
Proces proizvodnje cepiv in primerjava s proizvodnjo insulina 169
Literatura 176

11 »PRISTOJNI ORGANI ZANEMARJAJO PODROČJE VARNOSTI CEPIV« 178
Zagotavljanje varnosti cepiv v ZDA 178
Komisije za varnost cepiv 179
Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS) 181
Vaccine Safety Datalink (VSD) 183
Post-licensure Rapid Immunization Safety Monitoring (PRISM) 185
Clinical Immunization Safety Assessment (CISA) 186
Zagotavljanje varnosti cepiv v EU (EudraVigilance) 186
Detekcija varnostnih signalov 187
Odziv na varnostne signale 188
Aktivni sistem spremljanja neželenih učinkov v EU 189
Literatura 190

12 »SISTEMI POROČANJA O NEŽELENIH UČINKIH NISO ZANESLJIVI« 193
Kdo mora oddajati prijave o neželenih učinkih zdravil in cepiv? 196
Farmacevtska podjetja 196
Zdravstveni delavci 199
Tudi uporabniki lahko pošljejo poročilo o domnevnem neželenem učinku 199
Literatura 202

13 »DO ZDAJ ŠE NISO OPRAVILI NOBENE PRIMERJALNE ŠTUDIJE MED CEPLJENIMI IN NECEPLJENIMI OTROKI« 204
Randomizirane dvojno slepe in s placebom nadzorovane študije 204
Opazovalne študije 207
Literatura 211

TRETJI DEL
HUDI NEŽELENI UČINKI CEPLJENJA

14 »CEPIVA NISO VARNA« 219
»Cepljenje kot nevarna dejavnost« 220
Pojem varnega, kot ga opredeljuje Ameriška agencija za hrano in zdravila (FDA) 220
Keith Scott-Mumby 221
Robert S. Mendelsohn 224
John B. Classen 225

»Etično nevzdržno izvajanje študij« 225
»Varnost, igra statističnih izračunov« 227
»Tvegana politika enakega cepljenja za vse« 227
Nedonošenčki 228
Podhranjeni otroci 228
Otroci s slabšim imunskim sistemom in kronično bolni otroci 229
Literatura 231

15 »SESTAVINE CEPIV SO TOKSIČNE IN NEVARNE« 234
Aktivne učinkovine 235
Oslabljeni in inaktivirani virusi 235
Pomožne snovi 236
Aluminijevi adjuvansi 236
Skvalen (MF59) 238
Adjuvansi sistema AS0 239
Tiomersal 240
Fenol in 2-fenoksietanol 242
Želatina 246
Sorbitol 247
Natrijev glutamat 248
Polisorbat 80 249
Ostanki snovi, ki jih uporabljajo v proizvodnem procesu 253
Jajčne beljakovine 253
Tuje beljakovine 254
Ostanki človeške DNK 256
Živalski virusi 258
Mikoplazme 261
Antibiotiki 262
Amonijev sulfat 264
Alkohol 265
Metanol 266
Formaldehid 267
Glutaraldehid 270
Boraks 271
Trometamol 273
β-Propiolakton 274
Kalijev tiocianat 275
Lateks 276
Nanodelci 277

»Vseh sestavin cepiv ne razkrivajo« 278
Literatura 280

16 »ALUMINIJ IZ CEPIV OSTANE V TELESU IN POVZROČA POŠKODBE« 290
Aluminij v našem okolju in hrani 291
Aluminij v cepivih 291
Mehanizem delovanja aluminijevih adjuvansov 292
Toksikokinetika aluminija v človeškem telesu 293
Stopnja absorpcije aluminija 293
Izločanje aluminija iz telesa 294
Kopičenje aluminija v telesu 295
Ali je izpostavljenost aluminiju nevarna za zdravje? 296
Aluminij in Alzheimerjeva bolezen 299
Aluminij in srbeči noduli 300
Aluminij in makrofagni miofascitis 301
Aluminij in sindrom ASIA 302
Literatura 305

17 »OSTANKI ČLOVEŠKE DNK V CEPIVIH ŠKODUJEJO OTROKU« 310
Zakaj določena cepiva vsebujejo ostanke človeške DNK? 311
Teorija o prehajanju DNK v možgane 313
Znanstvena recenzija študij Therese Deisher 316
Domnevni dokaz o škodljivosti DNK v časovnih prelomnih točkah 317
Proces Mini-omnibus in financiranje študij Therese Deisher 319
Združenje Corvelva in njihova analiza cepiv 321
Literatura 324

18 »CEPIVA POVZROČAJO HUDE NEŽELENE UČINKE, OBOLENJA IN SMRTI« 328
Primerjava zapletov pri naravnih okužbah z možnimi zapleti po cepljenju 330
Davica 330
Oslovski kašelj 331
Tetanus 332
Hemofilus influence tipa B 332
Ošpice 333
Mumps 335
Rdečke 336

Hepatitis B 337
Humani papiloma virus 338
Otroška paraliza 338
Napori za izkoreninjenje otroške paralize 340
Razvoj cepiv proti otroški paralizi in množične kampanje cepljenja 340
Breme otroške paralize v Indiji 342
Izzivi pri naporih za izkoreninjenje otroške paralize 343
Rak in opičji virus SV40 347
Nevrološke poškodbe: akutni diseminirani encefalomielitis (ADEM) 348
Nevrološke poškodbe: transverzni mielitis 350
Sladkorna bolezen tipa 1 352
Literatura 355

19 »ŠTEVILNE ZNANSTVENE ŠTUDIJE DOKAZUJEJO, DA SO CEPIVA NEVARNA IN NEUČINKOVITA« 359
Artritis 360
Astma 362
Avtoimunska obolenja 363
Davica, tetanus in oslovski kašelj (cepivo DTP), nevrološka obolenja 364
Ošpice, mumps in rdečke (cepivo OMR), neželeni učinki po cepljenju 366
Humani papiloma virus, neželeni učinki po cepljenju 369
Kaj je sindrom posturalne ortostatske tahikardije (POTS)? 369
Rotavirus, črevesna obolenja 371
Črne koze, neželeni učinki po cepljenju 372
Encefalitis 374
Epilepsija 377
Gluhost 379
Gripa, neučinkovitost cepiva 381
Učinkovitost in varnost cepiv proti sezonski gripi 381
Zapleti zaradi okužb z respiratornimi virusi 387
Hemofilus influence tipa B, neželeni učinki po cepljenju 389
Zapleti zaradi okužbe z bakterijo Haemophilus influenzae 389
Hepatitis B, neželeni učinki po cepljenju 397
Meningitis 398
Kaj je aseptični meningitis? 399
Multipla skleroza 401
Norice, povečan pojav pasovca zaradi cepljenja 403
Bolezni, ki ju povzroča virus noric (Varicellovirus humanalpha3) 403
Norice, neželeni učinki po cepljenju 406

Otroška paraliza, neučinkovitost oralnega cepiva 408
Pnevmokoki, neučinkovitost cepiva 411
Zapleti zaradi okužbe z bakterijo Streptococcus pneumoniae 411
Sindrom nenadne nepričakovane smrti dojenčka 415
Kaj je sindrom nenadne nepričakovane smrti dojenčka (SIDS)? 416
Sindrom stresanega dojenčka 418
Kaj je sindrom stresanega dojenčka? 418
Smrt 420
Transverzni mielitis 421
Tuberkuloza, neželeni učinki po cepljenju 423
Kaj nam sporočajo navedene raziskave? 426
Literatura 430

20 »NEVARNOST CEPIV DOKAZUJEJO TUDI SEZNAMI UMAKNJENIH CEPIV IN SHEME IZPLAČEVANJA ODŠKODNIN PO CEPLJENJU« 442
Uradna 'priznanja' škode 442
Seznami umaknjenih cepiv 443
Shema izplačevanja odškodnin po cepljenju v ZDA 444
Kaj se je zgodilo s cepivom proti lymski boreliozi (boreliji)? 447
Bolezen, ki jo povzročajo bakterije Borrelia burgdorferi 447
Literatura 452

ČETRTI DEL
NEUČINKOVITOST IN NESMISELNOST CEPLJENJA

21 »UMRLJIVOST ZARADI BOLEZNI, PROTI KATERIM CEPIMO, JE DRASTIČNO UPADLA ŽE PRED UVEDBO CEPIV« 457
Javnozdravstveni ukrepi za zmanjšanje umrljivosti zaradi nalezljivih bolezni 458
Problem osredotočanja samo na upad umrljivosti na primeru ošpic 466
Bolezen, ki jo povzroča virus ošpic (Morbillivirus hominis) 466
Subakutni sklerozni panencefalitis 469
Ošpice in brisanje imunološkega spomina 470
Virus ošpic in zdravljenje raka 471
Epidemija ošpic na Samoi leta 2019 472
Literatura 475

22 »KOLEKTIVNA IMUNOST JE SAMO MIT« 479
Primera ZDA in Danske: tuberkuloza 480
Bolezen, ki jo povzroča bakterija Mycobacterium tuberculosis 480
Ali cepivo proti tuberkulozi vzpostavlja kolektivno imunost? 483
Prihodnja cepiva proti tuberkulozi 487
Primer Sovjetske zveze: davica 488
Bolezen, ki jo povzroča bakterija Corynebacterium diphtheriae 488
Ali cepivo proti davici vzpostavlja kolektivno imunost? 489
Primera Velike Britanije in Švedske: oslovski kašelj 491
Bolezen, ki jo povzroča bakterija Bordetella Pertussis 491
Cepivo proti oslovskemu kašlju 492
Velika Britanija 494
Švedska 497
Primer Madžarske: ošpice 501
Tetanus 503
Bolezen, ki jo povzroča bakterija Clostridium tetani 503
Cepljenje celotne populacije samo zaradi zaščite nekaj deset ljudi 505
Kolektivna imunost deluje 506
Literatura 508

23 »CEPLJENJE DOJENČKOV JE ZARADI NERAZVITEGA IMUNSKEGA SISTEMA IN PRISOTNOSTI MATERINIH PROTITELES NEUČINKOVITO IN NESMISELNO« 515
Imunski sistem v prvem letu življenja 516
Fizične pregrade 516
Prirojeni imunski sistem 516
Pridobljeni imunski sistem 517
Prenos materinih protiteles na otroka in njihov vpliv na otrokov imunski odziv na cepljenje 519
Primerjava zaščite dojenčkov cepljenih in necepljenih mater 521
Ali je cepljenje novorojenčkov nesmiselno? 523
Literatura 526

24 »CEPLJENJE PROTI HUMANEMU PAPILOMA VIRUSU (HPV) JE NESMISELNO IN NEVARNO« 528
Kaj je HPV, testiranje in cepiva 529
Učinkovitost cepiva proti HPV 534
Varnost cepiva proti HPV 536
Literatura 543

25 »CEPLJENJE PROTI HEPATITISU B JE NESMISELNO IN NEVARNO« 548
Virus hepatitisa B, njegova razširjenost in bolezen, ki jo povzroča 548
Cepljenje proti hepatitisu B 552
Učinkovitost cepiva proti hepatitisu B 553
Varnost cepiva proti hepatitisu B 556
Smiselnost cepljenja otrok v nizkoendemičnih državah 558
Literatura 559

26 »CEPIVA PROTI COVIDU-19: PREMALO TESTIRANA IN BOLJ NEVARNA KOT SAMA BOLEZEN« 563
Izvor covida-19 563
Je bolezen covid-19 enaka kot gripa? 565
Šarlatani in neučinkovita zdravila proti covidu-19 568
Razvoj mRNK cepiv 570
Cepiva proti covidu-19: so jih dovolj testirali? 575
Vrste cepiv proti covidu-19 580
Kako učinkovita in varna so mRNK in vektorska cepiva proti covidu-19? 582
Učinkovitost mRNK in vektorskih cepiv 582
Varnost mRNK in vektorskih cepiv 584
Katere trditve o cepivih proti covidu-19 ne držijo? 587
Literatura 593

PETI DEL
ALTERNATIVE

27 »ALTERNATIVNI PROGRAMI CEPLJENJA SO BOLJ VARNI« 603
Oblikovanje programov cepljenja 603
Preveč cepiv hkrati 605
Alternativni programi cepljenja 606
Ali so alternativni programi cepljenja bolj varni za otroka? 608
Literatura 610

28 »ALTERNATIVNE METODE ZDRAVLJENJA SO BOLJŠA POT DO IMUNOSTI IN ZDRAVJA KOT KONVENCIONALNA MEDICINA« 613
Zakonodaja, ki v Sloveniji ureja področje alternativnih metod zdravljenja 613
Homeopatija 618

Kaj je homeopatija? 618
Ali homeopatija deluje? 622
Nevarnosti homeopatije 624
Akupunktura 625
Kaj je akupunktura? 625
Ali akupunktura deluje? 626
Nevarnosti akupunkture 628
Zeliščna medicina 630
Kaj je zeliščna medicina? 630
Ali zeliščna medicina deluje? 632
Nevarnosti zeliščne medicine 634
Ajurveda 637
Kaj je ajurveda? 637
Ali ajurveda deluje? 639
Nevarnosti ajurvede 639
Kiropraktika 641
Kaj je kiropraktika? 641
Ali kiropraktika deluje? 643
Nevarnosti kiropraktike 644
Naturopatija 646
Kaj je naturopatija? 646
Ali naturopatija deluje? 647
Nevarnosti naturopatije 648
Prehranski dodatki in Miracle Mineral Solution (MMS) 650
Prehranski dodatki 650
Regulacija prehranskih dodatkov v EU 651
Nevarnosti jemanja prehranskih dodatkov 652
Ali vitamin C zdravi nalezljive bolezni? 654
Miracle Mineral Solution (MMS) 655
Ali je zdravniška napaka res tretji najpogostejši vzrok smrti? 658
Zaslužki od prodaje 'alternativnega zdravja' 660
Alternativne terapije: šarlatanov scenarij v petih točkah 662
Literatura 666

29 ALTERNATIVNA PREPRIČANJA 681
»Mikroorganizmi v resnici sploh ne povzročajo bolezni« 681
Zgodovinske teorije o pojavu bolezni 681
»Mikroorganizmi sploh ne obstajajo« 682

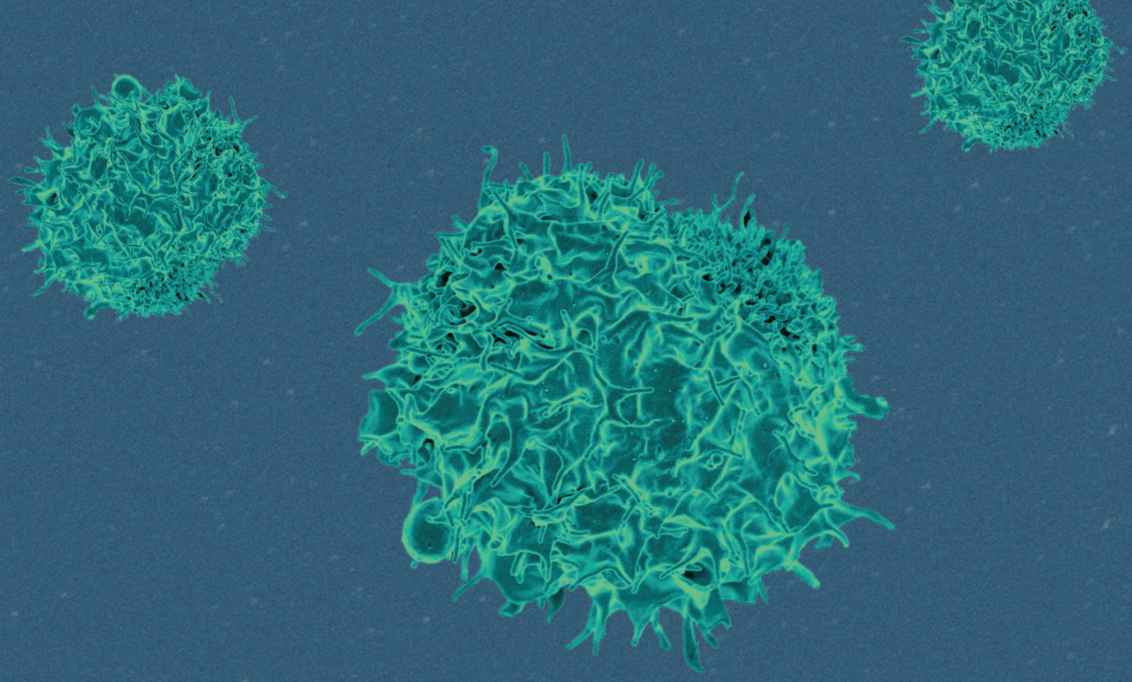
»Mikroorganizmi obstajajo, vendar ne povzročajo bolezni« 682
»Prebolevanje nalezljivih bolezni je za otroke koristno« 685
»Steklino lahko pozdravimo s homeopatskimi pripravki« 688
Bolezen, ki jo povzroča virus stekline (Lyssavirus rabies) 688
Literatura 691

ŠESTI DEL
CEPLJENJE V SLOVENIJI

30 CEPLJENJE V SLOVENIJI 696
Obvezno cepljenje v Sloveniji 696
Izplačila odškodnin zaradi poškodb po cepljenju 697
Ali naj bo cepljenje v Sloveniji prostovoljno? 700
Literatura 705

31 ZAKLJUČEK 708
Nekaj o virih, ki jih uporabljajo nasprotniki cepljenja 708
Povzetki ugotovljenih dejstev 716
Protislovja v trditvah nasprotnikov cepljenja 722
Moja izkušnja s cepljenjem 725
Literatura 731

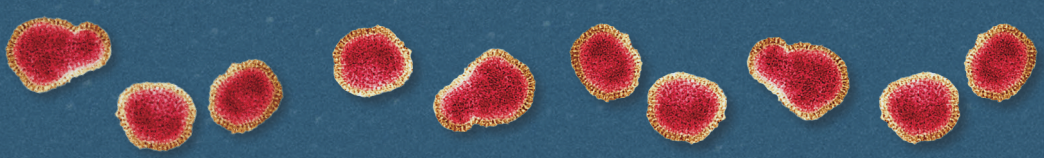
O AVTORJU 735

Ali držijo trditve nasprotnikov cepljenja, da so cepiva škodljiva in nepotrebna?

Besedilo, napisano na podlagi 1400 virov, na temeljit, a obenem razumljiv način odgovarja na vprašanja, kot so:

- Ali nam prikrivajo resnico o cepivih in avtizmu?
- Ali cepiva dovolj testirajo preden dobijo dovoljenje za promet?
- Kako jih izdelujejo?
- Ali so sestavine cepiv strupene in nevarne?
- Ali cepiva povzročajo številne hude neželene učinke?
- Ali je prebolevanje nalezljivih bolezni manj nevarno od cepljenja?
- Ali so sistemi poročanja o neželenih učinkih po cepljenju nezanesljivi?
- Ali je cepljenje proti HPV smiselno?
- Kako so razvijali cepiva proti covidu-19 in ali so jih dovolj testirali?
- Kako je s cepljenjem v Sloveniji?
- Ali so alternativne metode zdravljenja učinkovite in varne?

9 789619 695401

37,90 €